

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ТА
БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2015 року)

Суми
Сумський державний університет
2015

БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ В ОРГАНАХ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Дігтяр А. О.

Юридичний факультет, Сумський державний університет

Логвиненко М. І.

к.ю.н., доц. кафедри АГПФЕБ, Сумський державний університет

Багаторічні прагнення України стати рівноправним членом міжнародного співтовариства, євроінтеграційні процеси спричиняють необхідність приведення її правової системи та законодавчої бази у відповідність до норм міжнародних стандартів. За показниками багатьох дослідницьких, соціологічних інституцій, за оцінками впливових міжнародних організацій Україна є однією з найкорумпованіших держав світу. 26 балів зі 100 можливих і 142 місце зі 175 позицій – такі показники України у Індексі сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index) від Transparency International станом на 2014 рік. Україна вчергове опинилась на одному щаблі з Угандою та Коморськими островами як одна з найбільш корумпованих країн світу. У зв'язку з цими процесами, на ряду з іншими проблемами та завданнями, що стоять перед Україною є боротьба та подолання корупції. Підписавши Угоду про Асоціацію з Європейським Союзом, Україна взяла на себе обов'язок подолання корупції.

Корупція є «хворобою» суспільства, що становить загрозу демократії, національній безпеці; є перешкодою становленню громадянського суспільства та соціальному прогресу; порушує принцип законності та верховенства права; є антиморальним та протиправним злочинним явищем.

Т.В. Носова визначає основні сфери корупційного впливу в судовій владі, пов'язані зокрема:

- з відмовою у доступі особи до правосуддя з підстав, не передбачених законом;
- порушення вимог щодо розподілу та реєстрації справ у суді;
- порушення правил підсудності чи підвідомчості;
- необґрунтоване вжиття заходів забезпечення позову;
- невжиття суддею заходів щодо розгляду заяви, скарги чи справи протягом строку, встановленого законом;
- порушення вимог щодо неупередженого розгляду справи, зокрема порушення правил щодо відводу (самовідводу);
- систематичне або грубе одноразове порушення правил суддівської етики, що підриває авторитет правосуддя;
- розголошення таємниці, що охороняється законом, в тому числі таємниці нарадчої кімнати або таємниці, яка стала відомою судді під час розгляду справи у закритому судовому засіданні;
- неподання або несвоєчасне подання для оприлюднення декларації про майновий стан, відображення в ній завідомо неправдивих відомостей [1].

Подолання корупції в системі органів судової влади є особливо значущими для України, оскільки неможливо реалізувати і захистити основоположні права людини і громадянина, там де їх злочинно порушують.

Для подолання корупції в судовій гілці влади, автор вважає, проведення ряду заходів, зокрема: вдосконалити систему формування, добору кадрів та їх подальше професійне супроводження; залучення громадськості до формування суддівського корпусу; вдосконалення програм підготовки та навчання кандидатів на посаду

суддів; передбачення у відповідних законодавчих актах такої підстави як звільнення судді або притягнення його до дисциплінарної відповідальності, за вчинення ним корупційного діяння або іншого правопорушення, пов'язаного з корупцією.

На шляху подолання корупції варто враховувати досвід успішних у даній сфері країн, тобто з найнижчим рівнем корупції, оскільки абсолютне викоренення корупції неможливе, і дане суспільно негативне явище є характерним навіть найдемократичнішим і найрозвиненішим державам світу. Корисним може бути досвід Сінгапуру, антикорупційна політика якого вражає своїми успіхами. Її центральною ланкою є постійно діючий спеціалізований орган по боротьбі з корупцією - Бюро по розслідуванню випадків корупції, яке володіє політичною і функціональною самостійністю. Цей незалежний орган розслідує та своїми діями прагне запобігати випадкам корупції в державному і приватному секторі економіки Сінгапура. Бюро перевіряє випадки зловживань серед державних чиновників і повідомляє про них відповідні органи для вживання необхідних заходів. Бюро вивчає методи роботи потенційно схильних до корупції державних органів з метою виявлення можливих прогалин в системі управління та у випадку необхідності рекомендує вжити відповідних заходів главам цих органів.

Головна ідея антикорупційної політики Сінгапура полягає в «прагненні мінімізувати або виключити умови, що створюють як стимул, так і можливість особи здійснення корумпованих дій». Це досягається за рахунок цілого ряду антикорупційних принципів, зокрема: 1) оплата праці державних службовців згідно формулі, прив'язаній до середньої заробітної платні успішно працюючих в приватному секторі осіб; 2) контрольована щорічна звітність державних посадовців про їх майно, активи і борги; прокурор має право перевіряти будь-які банківські, акціонерні і розрахункові рахунки осіб, підозрюваних в порушенні Акту про запобігання корупції; 3) велика строгість в справах про корупцію саме відносно високопоставлених урядовців для підтримки морального авторитету непідкупних політичних лідерів; 4) ліквідація зайвих адміністративних бар'єрів для розвитку економіки [3].

Україна зробила важливий крок у боротьбі з корупцією шляхом створення Національного антикорупційного бюро, яке є державним правоохоронним органом, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових та протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці [2].

Високої ефективності у виявленні корупційних правопорушень можна досягти лише за умови тісної взаємодії правоохоронних органів із органами державної влади, інститутами громадянського суспільства, а також комплексного вжиття відповідних антикорупційних заходів. Крім того, реалізація антикорупційних заходів у судовій гілці влади повинна забезпечуватись належними механізмами відповідальності суддів. Такий підхід відповідає базовим засадам формування антикорупційних стратегій у сучасному світі. В боротьбі з корупцією має долучатися громадськість, шляхом контролю за діяльністю посадових осіб державних органів влади та управління, в тому числі, й в судовій гілці влади, контролювати виконання антикорупційних законів. В свою чергу держава повинна забезпечити як найширший доступ громадськості до публічної інформації щодо діяльності судів, сприяючи таким чином поінформованості

суспільства та можливості контролювати діяльність судової влади, що забезпечить принципи гласності, публічності, відкритості, прозорості діяльності суду та державного апарату в цілому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Носова Т.В. Запобігання та протидія корупції в органах судової влади [Електронний ресурс] / Т.В. Носова. – Режим доступу : <http://dniprojust.org.ua/news/608.html>.
2. Про національне антикорупційне бюро України [Електронний ресурс] : Закон України від 14.10.2014 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.
3. Чепелюк В. Досвід зарубіжних країн у боротьбі з корупцією [Електронний ресурс] / В. Чепелюк. – Режим доступу : <http://uspishnaukraina.com.ua/strategy/69/244.html>.